

GLEBALIŠKI LIST.

IZDAVA UDRUŽENJE
GLEB. JERJALGEV
MEŠTNOJ ODBORI
LJUBLJANA.

SEZONA
1922-23

ŠTEV. 33.

Zahtevajte povsod
čevlje z znamko
tovaren

PETER KOZINA & KO., TRŽIČ.

Glavna zaloga v Ljubljani, Breg št. 20 ter
Aleksandrova cesta št. 1.

Podružnici v Zagrebu in v Beogradu.

VLADISLAVA LEWANDOVSKA

Spored

Drama:

Maj 29. torek	— Zaprto.	
" 30. sreda	— Hamlet.	Red D
" 31. četrtek	— Zaprto.	
Junij 1. petek	— Hasanaginica. Dijaška predstava po znižanih cenah. (Ob 4. popoldne.)	Izven
" 2. sobota	— Hasanaginica.	Izven
" 3. nedelja	— Hamlet.	Izven
" 4. poned.	— Kar hočete.	Red A

Opera:

Maj 29. torek	— Tosca. Gostovanje g. Jos. Rijavca.	Red B
" 30. sreda	— Carmen. Gostovanje g. Jos. Rijavca.	Red C
" 31. četrtek	— Madame Butterfly. Gostovanje ge Vere Bourago.	Red E
Junij 1. petek	— Rigoletto. Gostovanje g. J. Rijavca.	Red A
" 2. sobota	— Tosca. Gostovanje g. Jos. Rijavca	Red D
" 3. nedelja	— Prodana nevesta.	Izven
" 4. poned.	— Zaprto.	

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kine itd. kakor:

lestence, namizne, stoječe svetilke i. t. d.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v
kovini, lesu, svili, steklu i. t. d. edina jugoslovenska

„Svetlobna industrija VESTA“.

Naročila samo na atelije „VESTE“, Ljubljana, Kolodvorska ulica 8/1.

HAMLET,

kraljevič danski.

Žaloigra v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Ivan Cankar.

Režiser: O. ŠEST.

Klavdij, kralj danski	g.	Skrbinšek.
Hamlet, sin prejšnjega in nečak sedanjega kralja	g.	Rogoz.
Polonij, prvi komornik	g.	Lipah.
Laertes, njegov sin	g.	Kralj.
Horacij, Hamletov prijatelj	g.	Peček.
Voltimand	g.	Markič.
Kornelij	} dvorniki {	g. Kumar.
Rozenkranc		g. Drenovec.
Gildenstern		g. Železnik.
Osrik		g. Sancin.
Plemič	g.	Bertok.
Marcel	} častnika {	g. Medven.
Bernardo		g. Sancin.
Francisko, vojak	g.	Smerkolj.
Rajnold, sluga Polonijev	g.	Cesar.
Fortinbras, kraljevič norveški	g.	Gregorin.
Duh Hamletovega očeta, prejšnjega kralja Hamleta	g.	Terčič.
Prvi igralec	g.	Danilo.
Drugi igralec	g.	Sancin.
Tretji igralec	g.	Kumar.
Igralka	gna	Gorjupova.
Sluga	g.	Bertok.
Duhovnik	g.	Markič.
Prvi grobar	g.	Plut.
Drugi grobar	g.	Cesar.
Gertruda, kraljica danska in Hamletova mati	ga	Medvedova.
Ofelija, Polonijeva hči	ga	Šaričeva.

Osebe v igri:

Prolog	g.	Kumar.
Kralj	g.	Danilo.
Kraljica	gna	Gorjupova.
Lucijan, kraljev nečak	g.	Sancin.

Gospodje in gospé z dvora, častniki, vojaki, sluge.

Vrši se v Helsingöru na Danskem.

Glasbo zložil A. Balatka. — Po tretjem dejanju
daljša pavza.

Dijaška predstava po znižanih cenah.

Hasanaginica.

Drama v treh dejanjih. Spisal Milan Ogrizović.

Režiser: ZV. ROGOZ.

Aga Hasanaga	g. Rogoz.
Hasanaginica	ga Rogozova.
Sultanija	ga Šaričeva.
Fata	gna Gorjupova.
Meho	* * *
Ahmed	* * *
Beg Pintorović, brat Hasanaginice	g. Skrbinšek.
Zarifhanuma, mati Hasanaginice	gna Rakarjeva.
Ummihana, mati Hasanagova	ga Juvanova.
Imoski kadi	g. Drenovec.
Ibrahim	g. Medven.
Husref	g. Železnik.
Robinjica Vlahinja	gna V. Danilova.
Latifa, služkinja Zarifhanume	gna Gabrijelčičeva.
Husejin, stari sluga Hasanagov	g. Terčič.
Starejšina svatov	g. Cesar.

Mali begovič v zibelki, služkinje, sluge, vojniki (askeri), kmetje, sužnje, muslimi, muslimke, družice, svatje, deca i. t. d.

Prvo in tretje dejanje se vrši v Hasanagovi kuli, drugo v hiši begovice Zarifhanume.

Čas: Narodna pesem.

Priporoča se prvovrstna krojačnica

IVAN MAGDIČ

LJUBLJANA, Gledališka ul. 7.

Kar hočete.

Komedija v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Oton Župančič.

Režiser: O. ŠEST.

Orsino, vojvoda ilirski	g. Drenovec.
Sebastijan, mlad plemič, Violin brat	g. Kralj.
Antonijo, pomorski kapitan, Sebastijanov prijatelj	g. Terčič.
Pomorski kapitan, Violin prijatelj	g. Medven.
Valentin } plemiča v vojvodovi službi {	g. Cesar.
Curio }	g. Markič.
Vitez Tobija Rig, Olivijin stric	g. Peček.
Vitez Andrej Bledica	g. Šest.
Malvolio, Olivijin dvornik	g. Rogoz.
Fabijan } v službi pri Oliviji {	g. Gregorin.
Norec }	g. Skrbinšek.
Menih	g. Lipah.
Olivija, grofica	ga Wintrova.
Viola, Sebastijanova sestra	ga Šaričeva.
Marija, Olivijina hišna	ga Juvanova.
Birič	g. Sancin.
Sluga pri Oliviji	g. Kumar.

Dvorjani, biriči, sluge.

Godi se v ilirskem mestu in na bližnji morski obali.

Po drugem dejanju daljši premor. — Godbo zložil
Anton Balatka.

Darila so najlepše — „slike“. Oglejte si jih Aleksandrova c. 5.

V. BEŠTER **ATELJE** „**HELIOS**“

TOSCA.

Melodrama v treh dejanjih. Besedilo po V. Sardou-ju napisala L. Illica in G. Giacosa. Prevel Cvetko Golar. Uglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: FR. RUKAVINA.

Floria Tosca, slovita pevka	gna Zikova.
Mario Cavaradossi, slikar	g. Rijavec k. g.
Baron Scarpia, policijski načelnik	g. Balaban.
Cesare Angelotti	g. Zorman.
Cerkovnik	g. Zupan.
Spoletta, birič	g. Mohorič.
Sciaronne, orožnik	g. Mencin.
Jetničar	g. Perko.
Pastir	g. Habič ml.

Kardinal, sodnik, vodja mučilnice, pisar, častnik, vojaki, cerkveni pevci, duhovniki, ljudstvo.

Godi se v Rimu l. 1800.

Prva uprizoritev l. 1900 v Rimu.

ZDENKA RODIČ damski modni salon

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

(Palača „Zadružne gospodarske banke“)

TRGOVSKA BANKA d. d. - LJUBLJANA SELENBURGOVA UL. 1

preje **SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA**

*** izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. ***

CARMEN.

Opera v štirih dejanjih po Prosperu Mérimée-ju, napisala
H. Meilhac in L. Halévy. Uglasbil G. Bizet.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: V. SEWASTIANOW.

Carmen (mezzo-sopran)	ga Thierry-Kavčnikova.
Don José, dragonski podčastnik (tenor)	g. Rijavec k. g.
Escamillo, toreador (bariton)	g. Cvejič.
Micaëla, kmečko dekle (sopran)	gna Kattnerjeva.
Frasquita, ciganka (sopran)	ga Matačičeva.
Mercedes, ciganka (sopran)	gna Sfiligojeva.
Dancairo, tihotapec (tenor)	g. Mohorič.
Remendado, tihotapec (tenor)	g. Debevec.
Zuniga, dragonski častnik (bas)	g. Zupan.
Morales, dragonski podčastnik (bariton)	g. Zorman.

Ljudstvo, vojaki, otroci, delavke tovarne za cigarete, tihotapci.

Godi se na Španskem v začetku 19. stoletja.

Prva vpriporitev leta 1874 v Parizu.

I. Trg v Seville. Micaela išče med vojaki svojega zaročenca Don Joséja; ker ga ne najde, zopet odide. Z novo stražo pride José. Ko se začuje zvonec tovarne za cigarete, pridejo delavke, med njimi Carmen, obče znana krasna koketa. Mladenci, ki so jo že pričakovali, se ji laskajo, ne da bi kaj dosegli; njej je všeč edino le José. Vrnivša se Micaela prinese Joséju pismo od doma in mu pripoveduje o ljubezni njegove skrbeče matere. José se ganjen spominja ljubeče matere in rojstnega kraja ter naroči odhajajoči Micaeli, naj mater presrečno pozdravi in poljubi. V tovarni nastane prepir in pretep, zato pošlje poveljnik straže Zuniga narednika Joséja, da napravi red. José privede iz tovarne Carmen, ki je bila neko tovarišico ranila. Poveljnik zapove Carmen zvezano odvesti v zapor. Carmen, dobro vedoč, da lahko omami vsakega moškega, se začne prilizovati Joséju in res kmalu doseže svoj namen. José se strastno zaljubi vanjo ter jo na poti v zapor izpusti. Zuniga, zapazivši to prevaro, zapove odvesti Joséja v zapor.

II. Na vrtu krčme. Tihotapci in cigani plešejo in popivajo. Začuje se veselo petje prihajajočih »toreadorjev«; med njimi je slavni zmagovalec Escamillo. Vsa družba ga navdušeno pozdravi, in Escamillo pripo-

veduje o svoji zadnji zmagi v bikoborbi. Po odhodu Escamillovem prigravarjajo tihotapci Carmen, naj gre z njim, Carmen pa jih zavrne, poudarjajoč, da pričakuje svojega ljubčka. José pride in kmalu ga Carmen zopet očara s petjem in plesom. Toda začuje se vojaški signal, ki kliče Joséja domov. Carmen je užaljena, da jo hoče José tako kmalu zapustiti, zato mu porogljivo veli, naj le gre nazaj v kasarno. Baš ko se José napoti domov, potrka zunaj na vrata Zuniga, ker pa mu nihče ne odpre, kar siloma sam odpre in vstopi. Zuniga zapove Joséju, naj gre takoj domov, José se mu upre ter celo preti s sabljo. Tihotapci razorožijo Zunigo in ga, rogaje se mu, odvedo. Po rahlem odporu se José pridruži tihotapcem.

III. V soteski. Tihotapska družba hoče po naporni poti počivati, poprej pa naj se preiščejo pota, je li kje skrit kak carinar, José pa naj med tem straži odloženo blago.

Joséjeva mati je poslala Micaelo iskat sina. Micaela pride vsa zbegana, in ko zazre Joséja na skali, ki hoče baš ustreliti prihajajočega Escamilla, se silno ustraši in pobegne. Na vprašanje Joséjevo, česa tu išče, odgovori Escamillo, da je prišel k svoji ljubici Carmen. Po kratkem prerekanju se začne boj z nožem; José bi bil Escamilla premagal, če bi ne bila prihitela Carmen na pomoč. Carmen hoče z Escamillo proč, José pa ji to zabrani. Micaela roti Joséja naj se vrne domov k umirajoči materi. Globoko ganjen se odpravlja José z Micaelo na pot, nezvesti Carmen pa reče, da se bosta kmalu zopet videla.

IV. Pred areno v Sevilli. Ljudstvo pričakuje slovitega Escamilla in ga prihajajočega navdušeno pozdravlja. Carmen želi biti priča nove zmage svojega Escamilla in ne posluša svarjenja svojih tovarišic. Ko hoče Carmen stopiti v areno, jo ustavi José, roteč jo, naj gre z njim, ona pa mu pove, da ljubi Escamilla. José jo ponovno roti, toda zaman; ona sname prstan, ki ji ga je bil podaril José in mu ga vrže pod noge. Besen ji zabode José nož v srce, da se zgrudi mrtva.

GRIČAR & MEJAČ ZALOGA OBLEK ZA DAME,
GOSPODE IN OTROKE

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 3.

Vogal Knaflove ulice.

Najfinejši pisemski papir

priporoča

: M. TIČAR :

LJUBLJANA,
ŠELENBURGOVA ULICA.

MADAME BUTTERFLY.

Opera v treh dejanjih. Besedilo po japonski tragediji napisala
L. Illica in G. Giacosa. Uglasbil G. Puccini.

Dirigent: L. MATAČIČ.

Režiser: V. SEWASTIANOW.

Madame Butterfly (Cio-Cio-San). . . . ga **Vera Bourago k. g.**
Suzuki, njena služabnica . . . . . gna Rewiczewa.
F. P. Pinkerton, častnik, mornarice S. U. A. . . g. Kovač.
Kate Pinkerton . . . . . ga Smolenskaja.
Sharpless, ameriški konzul v Nagasaki . . . g. Levar.
Goro . . . . . g. Bratuž.
Princ Yamadori . . . . . g. Zorman.
Bonzo . . . . . g. Zorman.
Yakuzidé . . . . . g. Bekš.
Komisar . . . . . g. Pugelj.
Uradnik . . . . . g. Drenovec.
Mati Cio-Cio-Sane . . . . . ga Lumbarjeva.
Sestrična Cio-Cio-Sane . . . . . gna Koreninova.

Sorodniki, prijatelji in prijateljice Cio-Cio-Sane, sluge.

Godi se v mestu Nagasaki na Japonskem dandanes.

Zopet Puccini na našem odru. Priznajmo, vsi radi poslušamo njegovo glasbo, ki res osvaja srca poslušalcev. Veliki mojster, ki nas je v tekoči sezoni očaral s svojo Boheme, v prošli s Tosko, nas je znova posetil. Daleč nekje so njegove misli, daleč kjer se dviguje krasni Nagasaki sredi krizantem in črešenj na divnem gričku v mali hišici.

Prelepa mala Butterfly pride, spremljana od prijateljic, pozdravit dospelega mornarskega častnika Pinkertona, ki se raduje s svojim prijateljem Sharplessom krasote narave in uživa nje čare. Mladi Amerikanec se v šali hoče ženiti na »devetstoindevetdeset let« kot je japonski običaj, a iz te šale nastane resnica. Komisar nastopi in naznani navzočim, da Cio-Cio-San in F. P. Pinkerton stopata v zakon, kar potrđita z lastnoročnimi podpisni. Nato se praznuje svatba. A naenkrat se čuje iz dalje glas Bona in sorodnikov male Butterfly, ki prihaja vedno bližje in proklinja nevernico. Vsi odidejo. Noč nastane. Iz pristana vstaja megla, lučke migljajo, vse je tiho, tupatam vzblesiti zvezda. Prokleta a srečna Butterfly išče v objemu svojega ženina pozabljenja in sreče.

Pinkerton odpotuje.

Mnogo časa mine. Butterfly živi zapuščena s svojo služkinjo Suzuki sredi cvetočega gaja v hišici na gričku v Nagasaki. Obljube Pinkertona so pozabljene, a ona mu ostane zvesta. Roko princa Yamadori odkloni. Ne-strpna postaja. Tedaj ji Sharpless prinese pismo in ji pove, da Pinkerton prihaja. Čul se bo topov strel in ona bo srečna! Že ga zre pred svojimi očmi. V težkem pričakovanju, ukaže Suzuki, naj natrga cvetlice, ki jih potem natrosita po sobi, da jo omami njih duh, a svatbena halja, ki jo obleče naj budi spomine na ono srečno noč.

Tako čakata ženski z otrokom Cio-Cio-Sanini v hišici vso dolgo noč. Kdaj pride zaželjeni?

Dani se. Zora vstaja. Vse oživlja. Butterfly še vedno čaka odkod pride on, ljubljeni. Kaj bo rekel? Kako bo vesel, ko zagleda svoje dete?

Pa Pinkerton je že davno pozabil malo Japonko in se poročil z bogato miss Kate, ki izve o razmerju svojega moža in prosi malo Butterfly odpuščanja.

Tega ona ne prenese in si konča življenje.

Drago Schwab
Ljubljana.

Oglašujte
v
Gledališkem
listu!

RIGOLETTO.

Opera v treh dejanjih. Besedilo po Viktora Hugoja drami „Le roi s'amuse“, napisal F. M. Piave, preložil A. Funtek. Uglasbil Giuseppe Verdi.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: A. SEWASTIANOW.

Vojvoda mantovski	g. Rijavec k. g.	
Rigoletto, njegov dvorni šaljivec	g. Balaban.	
Gilda, hči Rigolettova	ga Lovšetova.	
Giovanna, njena družabnica	ga Smolenskaja.	
Sparafucile, bandit	g. Betetto — Zupan.	
Maddalena, njegova sestra	gna Sfiligojeva.	
Monterone	g. Pugelj.	
Borsa	} dvorniki { . . . . . g. Mohorič.	
Marullo		} . . . . . g. Zorman.
Ceprano		
Grofica Ceprano	gna. Asejeva.	
Paž	gna Korenjakova.	
Stražnik	g. Pip.	

Dvorne dame in kavalirji.

Godi se v Mantovi in okolici v XVI. stoletju.

Prva vprizoritev l. 1851 v Benetkah.

HOTEL „TRIGLAV“ POLEG POSTAJE BLED.

KRASNE SOBE Z RAZGLEDOM NA JEZERO. — NAJUGODNEJŠE CENE V MAJU IN JUNIJU.

Se priporoča izletnikom
A. MAJCEN, hotelir.

PRODANA NEVESTA.

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel
A. Funtek. Vglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: F. BUČAR.

Krušina, kmet	g. Debec.
Katinka, njegova žena	ga Smolenskaja.
Marinka, njiju hči	ga Lewandowska.
Miha	g. Cvejič.
Neža, njegova žena	gna Sfiligojeva.
Vašek, njiju sin	g. Mohorič.
Janko, Mihov sin iz prvega zakona	g. Šimenc.
Kecal, mešetar	g. Betetto.
Vodja glumačev	g. Bratuž.
Esmeralda, plesalka	ga Matačičeva.
Indijanec	g. Zorman.

Godi se v večji češki vasi v sedanjosti. — Balet priredila gna Svobodova, plešejo gna Svobodova, Chladkova in Vavpotičeva. Dekoracije naslikal g. Skružny. — Prva vprizoritev l. 1866. v Pragi.

I. Žeganje. Mešetar Kecal pregovori Marinkine starše, da obljubijo svojo hčer bedastemu Vašku. Marinka ne privoli v možitev, ker hoče ostati zvesta svojemu Janku.

II. Vašek se snide v krčmi s prisojeno mu nevesto, ki je ne pozna in ki mu izvije prisego, da Marinke ne poroči, ker ta ljubi že drugega. Janko proda Kecalu za tristo srebrnikov Marinko s pogojem, da postane žena Mihovega sina.

III. Vašek se zagleda v plesalko Esmeraldo, ki ga pregovori, da nastopi zvečer pri glumaški predstavi. V medveda preoblečenega ga vidijo starši in Kecal ter ga hočejo pridobiti za svoj načrt. Vašek pa jim uide, češ, da Marinke ne mara. Ko Marinki pripovedujejo, da jo je Janko zapustil in prodal, jo prepriča šele pismena pogodba, ki ji jo pokaže Kecal, o Jankovi nezvestobi. Zato obljubi vzeti Vaška. Naposled se izkaže, da je tudi Janko Mihov sin in da je po pogodbi Marinka njegova. Oče z veseljem pozdravi svojega dolgo pogrešanega sina in rad privoli v ženitev.

Dr. Fran Mohorič:

Poglavje o glasbenih razpisih.

V črtici o nastanku prve slovenske opere* je omenjeno, kako je deželni zbor razpisal nagrado za besedje in glasbo slovenske operete — junaško, pogumno — na dobro srečo, brez upa na odziv, — in vendar s svojim razpisom obudil prvo slovensko opero.

Pričujoče raziskavanje more prinesiti nekoliko več luči k slovenskim glasbenim razpisom. Sicer — kdor nima boljše prilike, in hoče kaj doseči in pozvedeti — kaj stori? Izjavo pošlje, — oklic — v časnik. Temi ne več nenavadnim potom mnogokdo kaj izve in doseže.

In če je ta pot ugodna in uspešna za zasebne posle, — zakaj bi ne bila istotako za prosvetne?

Potom časniške objave išče kupec nakupno blago, prodajalec kupca, — ženin nevesto in nevesta ženina, razpis nagrad — pisca in skladatelja! Seveda, — predpogoj zasebnikovi objavi v časniku je pač zadostna sigurnost, da se iskano blago, iskani predmet nahaja v prometu. Nikdo ne troši izdatkov, vedoč, da bo objava brezuspešna. Vsak objavitelj pričakuje uspešnost svoje objave.

Prav enako se poslužuje prosveta za svoj napredek prosvetnih — najsi tudi glasbenih razpisov. In v dobrih časih so se objavljali slovenski prosvetni razpisi — dragevolje — zastonj. Seveda je misliti tudi glasbenemu razpisu na sigurnost uspeha. Razpis v prazen veter nima stvarnega smisla. Sicer pa tudi ni — bogve — kaka nesreča in se ne podere že svet, če prosvetni — glasbeni razpis ostane brezuspešen, zlasti če razpis ne zahteva gmotnih posebnih izdatkov! Toda vsekako je dovolj zanimivo, doganjati in dognati nagibe, — motor agens, — posameznemu prosvetnemu razpisu, tem zanimiveje, če gre za tak razpis v dobi narodnega prebujenja.

Prvonavajana črtica popisuje odnošaje ob razpisu nagrade za narodno opereto in mimogrede ugotavlja, da je nemara prva docela preskladana orkestralna skladba naša: Kdo je mar! — skladba očca Gasparja Maška.

Sin Kamil Mašek (Maschek) — priznani skladatelj zlasti Prešernovih pesmi (glej Slov. Grlica, zvezek 5.), je umrl 29. 6. 1859 — v starosti 28 let. Zapustil je 64 pesenskih skladb, — dve tretjini na slovenske besede. Kdo je mar — očca Gasparja Maška se je pel v čitalnici na Vodnikovih besedi 2. 2. 1863 — prvič. Na mesto glasbenega učitelja je za Kamilom Maškom prišel Anton Nedved.

* Glej Gled. list št. 23.

ki se je hitro poprijel skladanja slovenskih pesmi, in prav na tej Vodnikovi besedi se je pel tudi Nedvedov: v enec narodnih slovenskih pesmi — pod Nedvedovim vodstvom samim. Pri danih odnošajih je prav izredna prikazen, da se je starec — otec Gaspar Mašek lotil skladanja obširne Koseskega pesmi: Kdo je mar — in celó za zbor, orkester in soli. Razlago za nastanek te

JOSIP RIJAVEC.

skladbe prinašajo: Novice 1862, stran 154, pod napisom: Razpis darila za najboljši napev. Oklic: Urednik (dr. Janez Bleiweis) pripoveduje v tem razpisu: Pred tremi leti sem po posvetovanju z (Janom) Legom sprožil misel, naj bi se v probudo domače pevske umetnosti razpisalo darilo v zlatu za najboljši napev kake slovenske pesmi. Nabral sem 54 gl, (Jan) Lego pa 19 gl, skupaj 73 gl. Oznanil sem že takrat, da je za ta namen

izvoljena krasna Koseskega pesem: Kdo je mar, ki poje slavo slovenskim sinovom... Ali časi so nam bili takrat nemili; nikjer na očitnem odru nisi slišal slovenske pesmi več (1858—1859?). Shranil sem tedaj denar in čakal prijaznejše dobe... Prišla je sedaj, ... pozivljam možake, ki se sposobne čutijo, oni pesmi vreden napev zložiti, naj se lotijo dela... Nagrada 10 ces. cekinov, — do 30. 6. t. l. (1862) — pod kako prislovico; da še nekaj navodil in končno: »Tri — po slovanskih mojstrih kot sodnikih za najbolje spoznane pesmi se bodo pele v čitavnici..., da potem družba naša sama razsodi, kateri da prvenstvo; ne gre..., samo za 10 cekinov, ampak za čast... za predstvo. Zložitelji bodo mogli vsak svojo skladbo sami voditi!«

Mimogrede bodi omenjeno, da prinašajo Novice na strani 220 razpis nagrade 60 gl — na Vodnikov dan 1863 — do vseh svetcev 1862 za najboljšo povestico, in na strani 233 razpis 3 nagrad: po 100 gl. in dveh po 30 gl — za izvirno povedko, zgodovinsko črtico in prirodoznanski spisek.

Novice leta 1863 prinašajo na strani 37. razpravo: Kaj bi deželni zbor mogel storiti za deželno izomiko na Kranjskem? (I. M.)... Misli na muzikalno učilnico. Spominja, kako se je gojila glasba ob presnovi gimnazije in realke. Takrat so dijaki v šolo nosili tudi gosli, žvegle itd. ...

Sedanja glasbena (muzikalna) šola naj bi se presnovala — po zagrebškem vzgledu vsaj za neke glavne predmete... za petje, gosli, čelo in morebiti tudi za »žveglo« in klavir. ... Torej, nekaka predmislja za — Glasbeno Matico!

V letniku 1863 poročajo Novice (stran 39, 47) o Vodnikovi besedi (2. 2.), »da je ta večer Maškovi: Kdo je mar — »zvonec nosil«, ker je bil po večini pražkih mojstrov spoznan kot najboljša tekmovalna skladba. Obudila je pod vodstvom skladateljevimi občno navdušenje. Zaslužnemu starčku — Mašku je vsak privoščil, da mu je došla ta čast na pozne njegove dni. Zbor se je pel s spremljevanjem orkestra, zbor in solista (tenor in bariton) so peli tako navdušeno, da je bilo vse očarano (začarano).

Dr. Bleiweis je poročal o obili vdeležbi 8 tekmovalcev; o oceni pražkih mojstrov — Krejčega, Horaka in Zvonarja. Drugo darilo je bilo prisojeno skladbi Dr. Benjamina Ipravca, ki je radi narodnega značaja skladbe dobil eden glas za prvo nagrado.

(Vodnikova nagrada se ni razdelila, ker ni bilo sposobnega spisa.)

Zanimiva je »Maškova« nagrada radi tega, ker je ta razpis in razsojevanje po treh pražkih veščakih nekaj pravec in predhodnik za poznejši razpis deželnega odbora kranjskega za slovensko opereto, katero so istotako potem ocenjevali trije glasbeni veščaki pražki: Smetana, Bendl, Prohazka (1872).

(Dalje prih.)

Odmev.*

Shakespeare:

Kar hočete...

(K prvi uprizoritvi na slovenskem odru.)

V petek 4 t. m. je bil — praznik! ... Praznik je bil — a zastav, napolnjenega gledališča, smeha, aplavza, veselja, kakor bi ga bilo pričakovati — ni bilo! Kako to? ... Ga Viola se je odpeljala v svojem vozu in g. Malvolio se ni pritoževal nad izgubo dinarčkov ... Kako to? ...

Da, dragi, tuj nam je brezskrben smeh in sanje, ki smo jih sanjali 2 in pol uri, so bile le — sanje! Zbudili smo se in glava nas je bolela, kakor po slabem vinu! — Kako to? ... Vse priznanje »gledališkemu oboju« in zlasti g. režiserju Osipu Šestu — in vendar? ... Brezskrbnost... brezskrbnost... solnce... pota z belim peskom posuta ...

*

Viola in Sebastjan sta povsila svoji mladi glavi, zaljubljen vojvoda je pozabil na ljubico, uporna grofica čudovite lepote, je plakaje zakrila lice... Shakespearov kvartet v smehu: stric Tobija, dobričina, vitez in prijatelj dobre kapljice, je sedel ob praznem vrču, domišljavi zajec Andrej je pozabil na svojo domišljavost, kamelec Marija je izgubila svojo hudomušnost, modrijan Malvolio je pozabil na svojo modrost in — vsota vseh štirih — norec: je pozabil na »prevračanje« besed! ...

Jekleno je zazvenelo in pod girlandami ob večerih sede: Orsino in Viola, Sebastjan in Olivija, stric Tobija z Marijo in Andrej ter ... plakajo.

In tako noč je stopil Krist s križa in je obrnil obličje od svojega ljudstva, ki ga je križalo ...

In tako noč jim je zaklical z močnim glasom: »Niste vredni svobode, ki sem vam jo dal! Vi zaslepljenci, svetohlinci in razdiratelji »svete« domovine.

In tako noč so se postavili vsi »rodoljubi domovine Šentflorjanske« na glavo in upognili glave pred onimi, ki so jim še nedavno kazali hrbte ...

Pod girlandami pa so še nižje sklonili glave: Orsino, Viola, Sebastjan, Olivija, Tobija, Marija in Andrej... Plakali so nad nezrelostjo svojega naroda in od »praznin« v gledališču so se žalostno

* Prejeli smo in priobčujemo. Želimo samo, da nam neznan pisec naknadno javi svoje ime, ker je to taka navada v deželi.

odbijali njih jokajoči glasovi... In med publiko je zadonel grogovit aplavz tem »na glavo postavljenim figuram«... Samo nekaj jih je strmelo in jokalo z njimi...

*

A kaj nam to! Komad je končan —
mi bi radi ugajali sleherni dan!...«

Ugajate nam! Pozdravljeni... pa ne pritožujte se nad nami in našo hladnostjo!... Poglejte tragedijo, ki smo jo gledali v tej krasni komediji, poglejte v žalostne razmere našega naroda in spoznali boste, da ne moremo biti brezskrbni, da se ne moremo brezskrbno smejeti in brezskrbno uživati Vaše in Shakespearjeve umetnosti... Da, mi lahko kvečjemu lahko za hip sanjamo z Vami in Vas zahvaljujemo za te blažilne sanje ter želimo obilo častitk k Vaši umetniško uspeli igri.
Publika.

Razno.

Jubilej inspicijenta g. Fr. Habiča se je proslavil prošli petek na najlepši način. Pred predstavo »Onjegina« se je na odru zbralo vse umetniško osebje obeh gledališč ter častitalo slavljencu. G. intendant M. Hubad je prvi izpregovoril ter se izrazil med drugim: »Za tako pridne in zveste člane se bom pri ministrstvu vedno potegoval, da jim bo bodočnost zasukala...« ter mu obenem izročil dar uprave. Predsednik »Udruženja« g. Drenovec L. je dejal na koncu svoje častitke: »...Dragi Habič, med najvišje šarže našega gledališča ti ne spadaš, toda preprost vojščak, ki opravlja svojo dolžnost tako vestno kot ti, je ravno tako potreben kot general...« A. Danilo je častital v imenu kolegov. Njegova častitka je bila zelo ganljiva ter je bil sam ginjen do solz. Ko se je zastor dvignil, je na odprti sceni zopet častital g. Drenovec ter izročil slavljencu palmo s trakom. Članice pa so predale g. Habiču različne darove od vsepovsod in teh je bilo veliko.

Noviteta v drami, in sicer kot zadnja v tej sezoni bo Gustava Wjeda dulcvita politična satira » $2 \times 2 = 5$ « v režiji g. Skrbinška. Kot zadnjo noviteto pripravlja opera Zajčevega »Zrinjskega«, dirigent g. Matačić. Sezona se zaključí 20. junija.

Slike gledaliških umetnikov se dobe v trgovini s slikami »Special« A. Babka na Aleksandrovi cesti.

Današnja številka prinaša kot umetniško prilogo sliko ge Vladislave Lewandowske, operne pevke.

**Mnogo
denarja**

si lahko prihranite

**ako kupujete blago za moške
in ženske obleke, perilo, tri-
kotažo, posteljno opremo itd.**

**v velikem skladišču blaga
veletrgovine**

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg 10.

Urejuje Fran Lipah.

Cena Din 3.50.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.